

חוברת תרגול – גיאוגרפיה לכיתות ה׳–ו׳: חוקרים את כדור הארץ

מהדורה למורה חנ"מ

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- לחזק הבנה של מושגי יסוד בגיאוגרפיה פיזית ואנושית דרך כל שש היחידות
- לתרגל קריאה והבנה של מפות, טבלאות וגרפים הקשורים לתוכן הנלמד
- לקשר בין תהליכים בטבע (אקלים, טופוגרפיה, מים, אקולוגיה) לחיי היום-יום ולישראל
- לעודד שימוש בשפה מדויקת ומושגים גיאוגרפיים נכונים בכתב

גרסת חנ"מ – פחות פריטים, עד 3 אפשרויות בחירה, בנק מילים, גופן מוגדל ושורות כתיבה רחבות. מומלץ להקריא את ההוראות בקול ולעבוד חלק אחר חלק, בלי הגבלת זמן.

חלק א׳ – פרק 1 • הרשת הגיאוגרפית: קווי רוחב וקווי אורך – נכון או לא נכון

1. נכון – קו המשווה אכן מוגדר כקו הרוחב 0 מעלות ומחלק את כדור הארץ לשני חצאים
2. לא נכון – קווי הרוחב הם המקבילים שלא נפגשים; קווי האורך דווקא נפגשים בקטבים
3. נכון – קו האורך הראשי הוא קו האורך 0 מעלות, ועובר דרך גריניץ׳

חלק ב׳ – פרק 1 • הרשת הגיאוגרפית: קווי רוחב וקווי אורך – השלמת משפטים

1. דרומי
2. 90

חלק ג׳ – פרק 1 • הרשת הגיאוגרפית: קווי רוחב וקווי אורך – יישום וחשיבה

1. לדוגמה: מספר שורה ומספר כיסא באולם קולנוע, או שורה ועמודה במשחק איקס עיגול

חלק ד׳ – פרק 2 • אזורי אקלים בעולם ומזג אוויר – הבנה בסיסית

1. ב – יום או ימים ספורים
2. ג – 30 שנה

חלק ה׳ – פרק 2 • אזורי אקלים בעולם ומזג אוויר – התאמת מכשירי מדידה

- 1 – ג (טמפרטורה)
- 2 – א (כמות המשקעים במ"מ)
- 3 – ב (כיוון הרוח)

חלק ו׳ – פרק 2 • אזורי אקלים בעולם ומזג אוויר – יישום וחשיבה

1. כל משפט המתאר מצב רגעי, למשל: היום יורד גשם, או מחר יהיה חם.
2. מזג אוויר הוא מה לובשים היום (מצב רגעי), אקלים הוא כל הבגדים שיש בארון (תמונה כללית לאורך שנים).

חלק ז׳ – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – הבנה בסיסית

1. א – הצורה והגובה של פני השטח
2. א – פני הים

חלק ח׳ – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – שיפוע, קווי גובה וכוחות

1. נכון – חוף ים המלח נמצא בערך 430 מטר מתחת לפני הים, והוא המקום הנמוך ביותר על היבשה בעולם
2. לא נכון – קווים צפופים מסמנים מדרון תלול; קווים רחוקים מסמנים מדרון מתון

חלק ט' – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – יישום וקריאת מפה

- 1 – ד (שטח נמוך)
- 2 – א (שטח גבוה יותר)
- 3 – ב (מים)
- 4 – ג (מים עמוקים יותר)

חלק י' – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – מושגים נוספים

- 1. גובה

חלק י"א – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – הכרת המושגים

- 1. ב – את בני האדם במרחב - איפה גרים, כמה הם ובמה עובדים
- 2. ג – הודו וסין

חלק י"ב – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – נכון או לא נכון והשלמות

- 1. נכון – כך מוגדרת אוכלוסייה ביחידה
- 2. לא נכון – זו שאלה של גיאוגרפיה אנושית, הפיזית שואלת איך נוצר ההר

חלק י"ג – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – השלמת משפטים

- 1. 8.2
- 2. הגירה

חלק י"ד – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – חישובים וקריאת נתונים

חלק ט"ו – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – הכרת מושגי יסוד

- 1. א – מדע שחוקר את הקשרים בין יצורים חיים לסביבה
- 2. א – מייצר מזון לעצמו בעזרת אור השמש

חלק ט"ז – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – תרגול

- 1. לא נכון – מערכת אקולוגית כוללת גם רכיבים דוממים כמו מים, אדמה, אוויר ואור שמש.
- 2. נכון

חלק י"ז – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – יישום ובניית שרשרת מזון

- 1. צרכן ראשוני
- 2. ירוקה/מתחדשת

חלק י"ח – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – התאמה וסידור

- 1 – ג (עשב)
- 2 – א (חגב)
- 3 – ד (ציפור)
- 4 – ב (פטריות וחיידקים)

חלק י"ט – פרק 6 • מים: מחזור המים ומקורות המים בישראל – היכרות עם המים בכדור הארץ

- 1. נכון – כדור הארץ נראה מהחלל כמו כדור כחול כי רוב השטח שלו מכוסה במים
- 2. לא נכון – כ-97% מהמים בכדור הארץ הם מים מלוחים בימים ובאוקיינוסים
- 3. נכון – רק חלק קטן מהמים המתוקים זמין בנהרות, באגמים ובמי תהום

חלק כ' – פרק 6 • מים: מחזור המים ומקורות המים בישראל – שלבי מחזור המים

- 1. אידוי
- 2. עיבוי

כרטיס יציאה – מה לחפש

- בדקו שהדוגמה מתאימה למושג ושההסבר מדויק ותואם את החומר שנלמד
- ודאו שההבחנה בין המושגים נכונה (למשל אקלים/מזג אוויר, צרכן/מפרק)
- השתמשו בתשובה כדי להחליט על אילו פרקים לחזור בשיעור הבא

טיפים להפעלה:

- ניתן לחלק את החוברת לשישה שיעורים נפרדים, פרק אחד לכל יחידה, בהתאם לסדר הלימוד בכיתה
- לתלמידים הזקוקים לתמיכה מומלץ להשתמש בגרסה עם בנק מילים ופחות פריטים לכל תרגיל
- כדאי לשלב קריאה חוזרת של ההסבר הקצר בתחילת כל פרק לפני מעבר לתרגילים
- ניתן לחזור על פרקים קודמים בתחילת כל שיעור חדש כדי לחזק את הזיכרון לטווח ארוך

חוברת תרגול – גיאוגרפיה לכיתות ה׳–ו׳: חוקרים את כדור הארץ

גיאוגרפיה לכיתות ה׳–ו׳ – חוקרים את כדור הארץ

· חנ״מ

תוכן החוברת

1. פרק 1 – הרשת הגיאוגרפית: קווי רוחב וקווי אורך
2. פרק 2 – אזורי אקלים בעולם ומזג אוויר
3. פרק 3 – טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ
4. פרק 4 – גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות
5. פרק 5 – אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה
6. פרק 6 – מים: מחזור המים ומקורות המים בישראל

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – גיאוגרפיה לכיתות ה׳–ו׳: חוקרים את כדור הארץ

חוברת התלמיד/ה חנ"מ

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

עבדו על החוברת לפי סדר הפרקים, פרק אחר פרק, בהתאם ליחידות הנלמדות בכיתה. בכל פרק קראו את ההסבר הקצר, פתרו את התרגילים בכתב, ובסיום בדקו את עצמכם בעזרת שאלות ההערכה.

בנק מילים: 90 · ירוקה/מתחדשת · אידוי · צרכן ראשוני · גובה · דרומי · הגירה · עיבוי · 8.2

1 חלק א׳ – פרק 1 • הרשת הגיאוגרפית: קווי רוחב וקווי אורך – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	קו המשווה הוא קו הרוחב 0 מעלות	☐	☐
2	קווי האורך מקבילים זה לזה ואף פעם לא נפגשים	☐	☐
3	קו האורך הראשי עובר דרך גריניץ׳	☐	☐

2 חלק ב׳ – פרק 1 • הרשת הגיאוגרפית: קווי רוחב וקווי אורך – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. קו המשווה מחלק את כדור הארץ לחצי כדור צפוני ולחצי כדור _____

2. הקוטב הצפוני נמצא ב- _____ מעלות צפון מקו המשווה

3 חלק ג' – פרק 1 • הרשת הגיאוגרפית: קווי רוחב וקווי אורך – יישום וחשיבה

ענו בקצרה.

1. תנו דוגמה משלכם למקום שבו שני מספרים יחד מצביעים על מקום אחד בדיוק, בדומה לקווי הרוחב והאורך

4 חלק ד' – פרק 2 • אזורי אקלים בעולם ומזג אוויר – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מזג אוויר הוא מצב האוויר ב...

א) שעה אחת בלבד ב) יום או ימים ספורים ג) שנה שלמה

2. אקלים הוא ממוצע מזג האוויר לאורך כ...

א) שבוע ב) חודש ג) 30 שנה

5 חלק ה' – פרק 2 • אזורי אקלים בעולם ומזג אוויר – התאמת מכשירי מדידה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מדחום	___	**א.** כמות המשקעים במ"מ
2. מד גשם	___	**ב.** כיוון הרוח
3. שבשבת	___	**ג.** טמפרטורה

6 חלק ו' – פרק 2 • אזורי אקלים בעולם ומזג אוויר – יישום וחשיבה

ענו בקצרה.

1. תנו דוגמה למשפט שמתאר מזג אוויר (ולא אקלים).

2. הסבירו בקצרה את ההבדל בין מזג אוויר לאקלים לפי המשפט על הבגדים והארון.

7 חלק ז' – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי טופוגרפיה?

א) הצורה והגובה של פני השטח ב) כמות הגשם במקום

ג) מספר התושבים ביישוב

2. ביחס למה מודדים את גובה השטח במפה?

א) פני הים ב) פני ההר הגבוה בעולם ג) קו המשווה

8 חלק ח' – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – שיפוע, קווי גובה וכוחות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ים המלח נמצא מתחת לפני הים	☐	☐

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
2	כשקווי הגובה במפה צפופים מאוד, המדרון שם מתון ונוח לטיפוס	☐	☐

9 חלק ט׳ – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – יישום וקריאת מפה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ירוק במפה פיזית	___	**א.** שטח גבוה יותר
2. צהוב וחום במפה פיזית	___	**ב.** מים
3. כחול במפה פיזית	___	**ג.** מים עמוקים יותר
4. כחול כהה במפה פיזית	___	**ד.** שטח נמוך

10 חלק י׳ – פרק 3 • טופוגרפיה, צורות נוף ותהליכים בכדור הארץ – מושגים נוספים

השלימו את המילה החסרה.

1. קו שמחבר על המפה נקודות הנמצאות באותו גובה נקרא קו _____

11 חלק י״א – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – הכרת המושגים

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה חוקרת הגיאוגרפיה האנושית?

(א) איך נוצרים הרים ועמקים

(ב) את בני האדם במרחב - איפה גרים, כמה הם ובמה עובדים

(ג) רק את מזג האוויר באזורים שונים

2. אילו שתי מדינות בעולם הן המאוכלסות ביותר?

(א) ישראל ומצרים (ב) ארצות הברית וקנדה (ג) הודו וסין

12 חלק י"ב – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – נכון או לא נכון והשלמות

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	אוכלוסייה היא כל האנשים שחיים במקום מסוים	☐	☐
2	גיאוגרפיה פיזית שואלת למה אנשים בוחרים לגור במקום מסוים	☐	☐

13 חלק י"ג – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – השלמת משפטים

השלימו את המילה החסרה.

1. בשנת 2025 חיים בעולם כ- _____ מיליארד בני אדם

2. שלושה גורמים שמשנים את מספר האוכלוסייה הם ילודה, תמותה ו- _____

14 חלק י"ד – פרק 4 • גיאוגרפיה אנושית: אוכלוסייה והתיישבות – חישובים וקריאת נתונים

ענו בקצרה.

15 חלק ט"ו – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – הכרת מושגי יסוד

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מהי אקולוגיה?

(א) מדע שחוקר את הקשרים בין יצורים חיים לסביבה

(ב) מדע שחוקר את מזג האוויר בעולם

(ג) מדע שחוקר את תנועת כדור הארץ סביב השמש

2. מהו תפקידו של היצרן בשרשרת מזון?

(א) מייצר מזון לעצמו בעזרת אור השמש (ב) אוכל בעלי חיים אחרים

(ג) מפרק שאריות באדמה

16 חלק ט"ז – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – תרגול

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	מערכת אקולוגית מורכבת מרכיבים חיים בלבד, בלי רכיבים דוממים.	☐	☐
2	משאב מתחדש הוא משאב שהטבע יכול לחדש תוך זמן סביר.	☐	☐

17 חלק י"ז – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – יישום ובניית שרשרת מזון

השלימו את המילה החסרה.

1. בשרשרת המזון עשב ← חגב ← ציפור, החגב נחשב ל _____

2. אנרגיית השמש היא דוגמה למקור אנרגיה _____

18 חלק י"ח – פרק 5 • אקולוגיה, משאבי טבע ואנרגיה ירוקה – התאמה וסידור

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. יצרן	___	**א.** חגב

2. צרכן ראשוני	___	**ב.** פטריות וחיידקים
3. צרכן משני	___	**ג.** עשב
4. מפרקים	___	**ד.** ציפור

19 חלק י"ט – פרק 6 • מים: מחזור המים ומקורות המים בישראל – היכרות עם המים בכדור הארץ

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	כ-71% משטח כדור הארץ מכוסים במים	☐	☐
2	רוב המים בכדור הארץ הם מים מתוקים	☐	☐
3	רוב המים המתוקים בכדור הארץ קפואים בקרחונים ובכיפות קרח	☐	☐

20 חלק כ' – פרק 6 • מים: מחזור המים ומקורות המים בישראל – שלבי מחזור המים

השלימו את המילה החסרה.

1. כאשר השמש מחממת את מי הים והם הופכים לאדי מים, התהליך נקרא _____

2. כאשר אדי המים באוויר הגבוה מתקררים והופכים לטיפות שיוצרות עננים, התהליך נקרא _____

כרטיס יציאה

תן/תני דוגמה למושג אחד מכל אחת משש היחידות והסבר/י אותו במשפט אחד

מה ההבדל בין שני מושגים שהתבלבלת ביניהם בזמן התרגול, ואיך פתרת את הבלבול?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀